

Haaga-Helia
ammattikorkeakoulu

Päivi-Katriina Juutilainen &
Tuovi Soisalon-Soininen (toim.)

Ohjaus Haaga-Heliassa – AVAA OVET TYÖELÄMÄÄN

Haaga-Helia ammattikorkeakoulun ohjausprosessit

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

<http://shop.haaga-helia.com> ■ julkaisut@haaga-helia.fi

© kirjoittajat ja Haaga-Helia ammattikorkeakoulu
Haaga-Helian julkaisut 2016

Teos on suojattu tekijänoikeuslailla (404/61). Teoksen valokopiointi kielletty, ellei valokopiointiin ole hankittu lupaa. Lisätietoja luvista ja niiden sisällöstä antaa Kopiosto ry, www.kopiosto.fi. Teoksen tai sen osan digitaalinen kopioiminen tai muuntelu on ehdottomasti kielletty.

Julkaisija: Haaga-Helia ammattikorkeakoulu
Taitto: Riina Nyberg / Oy Graaf Ab
Kannen kuva
ja kuvitukset: Jukka Fordell

ISSN: 2342-2920 (painettu)
ISSN: 2342-2939 (verkkojulkaisu)
ISBN: 978-952-6619-95-8 (painettu)
ISBN: 978-952-6619-94-1 (verkkojulkaisu)

Unigrafia, Helsinki 2016

Sisällys

1 Johdanto	4
2 Ohjaustoiminnan kehikko ja lähtökohdat	7
2.1 Opetuksen ja ohjauksen järjestäminen	7
2.2 Turvallisen ja esteettömän opiskeluympäristön edistäminen	8
2.3 Kansainväliset ja kansalliset ohjauslinjaukset.....	9
3 Ohjaus Haaga-Heliassa	12
3.1 Haaga-Helian ohjauksen lähtökohdat.....	12
3.2 Opinto-ohjauksen tila ja kehitystyö	13
3.3 Haaga-Helian ohjauksen tavoitteet ja periaatteet.....	16
4 Ohjauksen verkosto	21
5 Ohjaus opintopolun varrella	27
5.1 Hakeutumisvaihe	27
5.2 Opintojen aloitus	28
5.3 Opiskeluvaihe	31
5.4 Opintojen loppuvaihe	34
5.5 Opintojen jälkeen.....	34
6 Ohjauksen arviointi ja kehittäminen	36
Lähteet.....	38
Liite 1. Hyvän ohjauksen kriteerit toiselle asteelle.....	39

1

Johdanto

■ Tässä julkaisussa kuvataan Haaga-Helian ohjaustoiminnan lähtökoh-
tia, periaatteita ja ohjauspalvelujen kokonaisuutta sekä tehdään näkyväk-
si opiskelijan opintopolun varrelle rakentuvia ohjausprosesseja. Julkaisun
keskeisenä tavoitteena on vahvistaa ja tehdä näkyväksi Haaga-Helian
yhteistä ohjausnäkemystä, luoda kokonaisvaltainen katsaus ohjauksen ny-
kytilaan, tunnistaa ohjauksen kehittämisen alueita sekä rakentaa perustaa
jatkuvalle kehittämistyölle. Julkaisussa keskitytään ensisijaisesti tutkin-
toon johtavien koulutusten ohjaukseen.

Tarve koota Haaga-Helian ohjauksen periaatteita ja käytänteitä yhteen
konkretisoitui, kun ammattikorkeakoulun strategiaa uudistettiin. Uudes-
sa strategiassa ohjauksen painopisteitä suunnataan uraohjaukseen (*Haaga-
Helia avaa ovet työelämään*), vuorovaikutukseen (*Laadukas koulutus
ihmisläheisesti*) ja digitaalisuuteen (*Digitaaliset ratkaisut palveluissa ja toi-
minnoissa*). Myös Haaga-Helian eri yksiköissä tehdään opetussuunnitelmi-
en kehittämistyötä, ja tavoitteena on, että ohjaus on niissä entistä näky-
vämpi elementti. Opetushenkilöstön kehittämisohjelma HH-PEDAALI
toteutetaan 2015–2017, ja sen tavoitteena on edistää ohjauksellista peda-
gogiikkaa sekä rakentaa yhteistä pedagogista toimintakulttuuria.

Työtä on ollut tekemässä ryhmä, jonka vastuuhenkilönä on toiminut
yliopettaja Päivi-Katriina Juutilainen. Työryhmään ovat lisäksi kuuluneet
Haaga-Helian edustajina lehtori Tesi Binder, lehtori Auli Pekkala, lehtori
Katriina Ristolainen, opinto-ohjaaja Martina Roos-Salmi, palvelujohta-
ja Kari Salmi, lehtori Elizabeth San Miguel, lehtori Pekka Soive, lehtori
Tuovi Soisalon-Soininen, koulutusohjelmajohtaja Petri Vainio, lehtori Ire-
ne Vilpponen ja lehtori Sanna Vuorio. Opiskelijakunta Helgan edustajana
mukana on ollut koulutuspoliittinen asiantuntija Joni Vainikainen. Työtä
ovat kommentoineet Haaga-Helian eri toimintojen edustajat sekä opiskeli-
jäjärjestö Helgan opiskelijajäsenet.

Hyvin toimivat ja tulokselliset ohjauspalvelut takaavat sen, että jokai-
nen opiskelija saa opiskelun eri vaiheissa urakehityksensä kannalta tarvit-
semansa tuen ja lähtökohdat tavoiteajassa valmistumiseen. Koska opiske-
lu, koulutus ja yhteiskunta elävät jatkuvassa muutoksessa, edellyttää myös

ohjauksen kehittäminen joustavuutta ja jatkuvaa laadun arviointia. Julkaisun työ jatkuu koordinoimalla ja ajanmukaistamalla koulutuskohtaisia ohjauspalvelujen kuvauksia. Julkaisu toimii myös perustana koulutusittain eriytyvän opiskelunavigaattorin kehittämisessä. Loppuun on koottu työryhmän työskentelyn aikana esiin nousseita kehittämisen alueita ja tarpeita.

OHJAUSTOIMINNAN
KEHIKKO JA
LÄHTÖKOHDAT

2

Ohjaustoiminnan kehikko ja lähtökohdat

2.1 Opetuksen ja ohjauksen järjestäminen

■ Ammattikorkeakoululaissa (932/2014) ja -asetuksessa (1129/2014) on runsaasti viittauksia tehtäviin, jotka edellyttävät opiskelijoiden ohjausta ja ohjauspalvelujen organisointia.

Ammattikorkeakoululain mukaan ammattikorkeakoulujen tehtävänä on antaa työelämän ja sen kehittämisen vaatimuksiin perustuvaa korkeakouluopetusta sekä tukea opiskelijan ammatillista kasvua. Ammattikorkeakoulun tulee tehdä yhteistyötä erityisesti oman alueensa elinkeino- ja muun työelämän kanssa sekä muiden korkeakoulujen ja koulutuksen järjestäjien kanssa Suomessa ja ulkomailla. Asetuksen mukaan koulutuksen tulee puolestaan antaa laaja-alaiset käytännölliset perustiedot ja -taidot sekä teoreettiset perusteet oman alan asiantuntijatehtäviin, sekä valmiudet seurata ja edistää oman ammattialan kehittymistä.

Ohjauksellisia tehtäviä ja haasteita heijastavat myös ammattikorkeakoululain 14 ja 37 §:t. Ensin mainitussa lainkohdassa määrätään opintojen opetussuunnitelmista ja opintojen pituudesta. Vaikka opintojen kesto ammattikorkeakoulututkinnoissa on pääsääntöisesti määritelty kolmesta neljään vuoteen ja ylemmissä ammattikorkeakoulututkinnoissa yhdestä puoleentoista vuoteen, voi tutkintoaika erityisestä syystä olla tätä pidempi. Samassa yhteydessä mainitaan, että tutkintoon johtavat opinnot ja opintojen ohjaus on järjestettävä niin, että kokopäiväopiskelija voi suorittaa ne mainitussa ajassa. Opintojen suoritusaikaan kytkeytyy myös lain 37 §, jossa määrätään hyväksiluvuista ja opintojen korvaamisesta. Samantasoisten suorittamiensa opintojen lisäksi opiskelija voi ammattikorkeakoulun päätöksen mukaisesti lukea hyväksi tai korvata tutkintoon kuuluvia opintoja myös muulla tavoin osoitetulla osaamisella. Opintojen tarkemmista suoritustavoista päätetään ammattikorkeakoulun tutkintosäännössä ja opetussuunnitelmissa.

Korkeakoulujen opiskelijavalintoja on uudistettu siten, että viimeiset muutokset tulevat voimaan syksyllä 2016 alkavaan koulutukseen. Uudistuksilla pyritään alentamaan korkeakouluopintojen aloittamisikää, saamaan korkeakoulutukseen enemmän aidosti uusia opiskelijoita ja kohdentamaan opiskelupaikat aikaisempaa paremmin. Uudistuksen jälkeen ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen tutkintoon johtavaan koulutukseen haetaan samassa yhteishaussa. Tiedot koulutustarjonnasta ovat saatavilla valtakunnallisessa Opintopolku-portaalissa (opintopolku.fi). Yhteishaussa hakijalle tarjotaan vain yhtä opiskelupaikkaa. Tarjottava opiskelupaikkaehdotus perustuu hakijan ensisijaisuusjärjestykseen. Lisäksi korkeakoulujen tulee varata osa opiskelupaikoista ensimmäistä korkeakoulupaikkaa hakeville.

2.2 Turvallisen ja esteettömän opiskeluympäristön edistäminen

Turvallisesta opiskeluympäristöstä ja esteettömyydestä säädetään ammattikorkeakoululain 26 ja 31 §:issä. Ensin mainitun lainkohdan mukaan hakijan terveydentilaan tai toimintakykyyn liittyvä seikka ei saa olla esteenä opiskelijaksi ottamiselle. Tämä perusperiaate asettaa sekä pedagogisia että ohjauksellisia haasteita. Lain 31 §:n mukaan ammattikorkeakoulu voi antaa määräyksiä, joilla edistetään sisäistä järjestystä, opiskelun esteettömyyden sujumista sekä ammattikorkeakoulu yhteisön turvallisuutta ja viihteyttä. Opiskelijakunnasta säädetään lain 41 §:ssä, jossa todetaan, että sen tarkoituksena on edistää opiskelijoiden yhteiskunnallisia, sosiaalisia ja henkisiä pyrkimyksiä sekä tarvittaessa osallistua opiskeluterveydenhuollon ja opiskelijan perusterveydenhuoltoa koskevien tehtävien toteuttamiseen.

Turvallisen opiskeluympäristön periaatteita säätelevät myös tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslaki. Koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Tätä varten korkeakoululla on oltava tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma.

2.3 Kansainväliset ja kansalliset ohjauslinjaukset

Elinikäinen oppiminen nähdään yhteiskunnassa keskeisenä välineenä ammatillisen kehittymisen tukemisessa ja työllisyyden parantamisessa. Elinikäinen ohjaus tukee elinikäisen oppimisen mahdollisuuksien toteutumista auttamalla kansalaisia eri elämänvaiheissa tunnistamaan kykynsä, osaamisensa ja kiinnostuksensa, tekemään tarkoituksenmukaisia koulutuksellisia ja työuraan liittyviä päätöksiä sekä hallitsemaan yksilöllisiä polkujaan opiskelussa, työssä ja muussa toiminnassa (EU:n ammatillisen koulutuksen keskus CEDEFOP 2005; OKM 2011). Keskeinen yhteistyötoimija Euroopan ohjauspolitiikan verkosto ELGPN (European Lifelong Guidance Policy Network) on nostanut korkea-asteen ohjauksen avaintekijöiksi hyvät uranhallintaan liittyvät päätöksentekotaidot sekä tehokkaat siirtymät työelämään.

EU:n jäsenmaiden opetusministerit ovat linjanneet elinikäisen ohjauksen päätöslauselmassa (2008) viisi tavoitetta, joita jäsenvaltioiden tulisi vahvistaa omissa kansallisissa elinikäistä oppimista koskevilla strategioissaan. Näihin tavoitteisiin myös Suomi on sitoutunut kansallisessa ohjauksen strategiassaan (OKM 2011). Korkea-asteen ohjausta koskien näissä tavoitteissa korostuvat seuraavat asiat:

1. Ohjauspalveluja on tasapuolisesti saatavissa ja ne vastaavat yksilön tarpeita.
 - Vakiinnutetaan parhaat ESR-rahoituksella kehitetyt hallinnonalat ylittävät toimintamallit – tavoitteena esimerkiksi siirtymävaiheiden ohjauspalvelujen turvaaminen.
 - Maahanmuuttaja-asiakkaiden tarpeet tulee huomioida ohjauspalvelujen toteutuksessa.
 - Elinikäistä ohjausta tukevat sähköiset palvelut rakennetaan hakijaystävällisiksi ja keskenään käyttäjän kannalta yhdenmukaisesti toimivaksi palveluksi.
2. Yksilölliset uranhallintataidot vahvistuvat.
 - Kaikilla kouluasteilla vahvistetaan yksilöllisiä uranhallintataitoja.

3. Ohjaustyötä tekevillä on tehtävien edellyttämä osaaminen.
 - Kehitetään ammatillisten opinto-ohjaajien koulutusta ja opettajien ohjauskoulutusta vastaamaan nykyistä paremmin ohjaustyön muutoksiin.
 - Varmistetaan jatko- ja täydennyskoulutusmahdollisuudet ohjaustehtävissä toimiville. Koulutuksen painopisteitä ovat monikulttuurinen ohjaus, moniammatillinen ohjaus ja yhteistyö, ennakkointitiedon hyödyntäminen, aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistaminen, urasuunnittelu- ja työelämätaidot sekä kansainvälistymisen vaikutukset ohjaukseen.
4. Ohjauksen laatujärjestelmiä kehitetään.
 - Valmistellaan elinikäisen ohjauksen laadunhallintamenettelyt sekä laaditaan työvälitietä itsearviointia ja palautteen keräämistä varten.
 - Huolehditaan siitä, että ohjaustyössä toimivilla on käytettävissä tehtävien edellyttämä tilasto- ja seurantatieto.
5. Ohjaus toimii koordinoituna kokonaisuutena.
 - Koulutuksen järjestäjät ottavat käyttöön ns. työelämäohjelmat, joilla edistetään oppilaitosten työelämäyhteistyötä, ja samalla kehitetään toimintamalleja, joilla tuetaan koulutuksesta työelämään siirtymistä.
 - Elinikäisen ohjauksen työryhmä edistää hallinnonalojen ja toimijoiden yhteistyötä ohjausta koskevissa kysymyksissä.

EU-maiden yhteistyönä on tehty myös laaja-alaista korkeakoulutuksen laadunvarmistustyötä. Bolognan julistuksen allekirjoittaneiden maiden opetusministerit allekirjoittivat vuonna 2015 asiakirjan nimeltä Laadunvarmistuksen periaatteet ja suositukset eurooppalaisella korkeakoulutusalueella (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area, ESG). Nämä periaatteet ja suositukset sisältävät monia ohjaukseen liittyviä standardeja, joista esimerkkeinä ovat ohjelmien suunnitteluun, opintojen etenemiseen, opintojen tunnustamiseen sekä opiskelijakeskeiseen oppimiseen, opetukseen ja arviointiin liittyvät standardit. Korkeakoulujen tulee muun muassa varmistaa, että ohjelmat toteutetaan tavalla, joka kannustaa opiskelijoita ottamaan aktiivisen roolin oppimisprosessissa ja että opiskelijoille tarjotaan sellaiset olosuhteet ja tuki, joita he tarvitsevat edetäkseen opinnoissaan.

OHJAUS HAAGA-HELIASSA

3

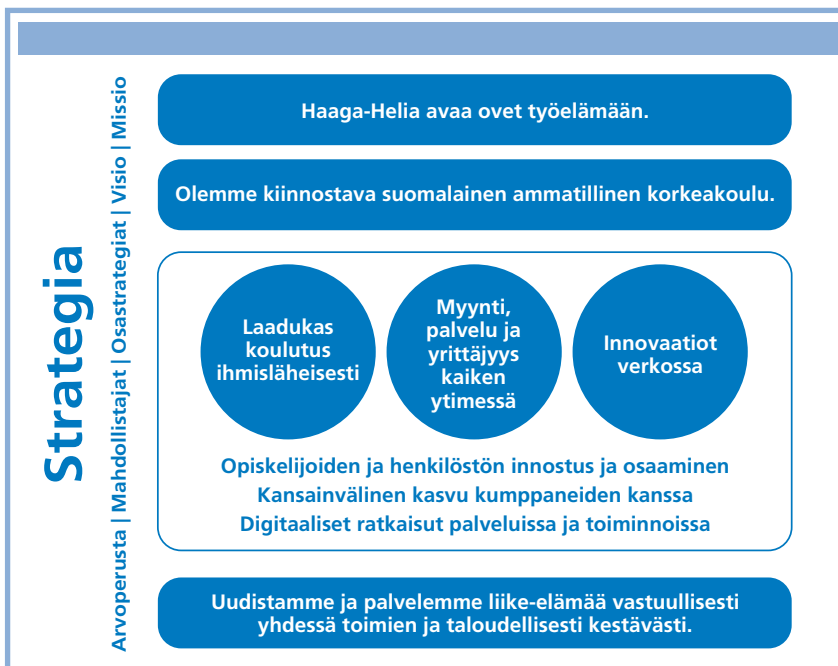
Ohjaus Haaga-Heliassa

3.1 Haaga-Helian ohjauksen lähtökohdat

■ Haaga-Helian ohjaustoiminta perustuu ammattikorkeakoulun strategiaan (hyväksytty 2015), eettisiin periaatteisiin (hyväksytty 2011) sekä muihin opetusta ja ohjausta koskeviin linjauksiin.

Strategiassa (kuvio 1) missio *Haaga-Helia avaa ovet työelämään* profiloitua sekä pedagogiikkaa että ohjausta suuntaan, jossa painottuvat opiskelijoiden työllistyminen ja uraohjaus. Strategian osatekijät laatu, ihmisläheisyys, palvelu, yrittäjäyys, innovatiivisuus sekä verkostoituminen määrittelevät ohjaustoiminnan periaatteita sekä antavat välineitä laadukkaiden ohjauspalvelujen järjestämiseksi ja arvioimiseksi. Työelämän ovet avaavan toiminnan mahdollistajina nähdään innostuneet ja osaavat opiskelijat ja henkilöstö, kansainväliset kumppanit sekä digitaaliset ratkaisut.

Kuvio 1. Haaga-Helian strategia 2016.

Hyvän ohjauksen lähtökohdat ovat opiskelijan ja ohjaajan välisessä luottamuksellisessa vuorovaikutussuhteessa. Haaga-Helian **eettiset periaatteet** antavat kestävä perustan ohjaustoiminnan järjestämiselle ja toteuttamiselle. Näitä eettisiä periaatteita ovat seuraavat:

- **Oikeudenmukaisuus** Kohtelemme kaikkia oikeudenmukaisesti ja tasa-arvoisesti.
- **Kunnioitus** Toimintamme perustuu oman ja toisten työn, erilaisuuden, toisen ihmisen, osaamisen ja yhteisesti sovittujen toimintatapojen kunnioittamiseen.
- **Vastuullisuus** Kannamme omalta osaltamme vastuun itsestämme, toisistamme, yhteisöstämme ja yhteiskunnasta. Vastuunkanto kattaa yhtä lailla toiminnallisen, sosiaalisen, taloudellisen kuin ympäristövastuunkin.
- **Avoimuus** Ylläpidämme avointa toimintakulttuuria, jolle on tyyppillistä monensuuntainen viestintä ja erilaisten näkemysten kuuntelu ja muilta oppiminen.
- **Yhteisöllisyys** Koemme iloa yhdessä tekemisestä. Arvostamme pieniäkin tekoja, lojaalisuutta, luottamusta, toisesta välittämistä, mahdollisuutta osallistua ja vastuullista osallistumista.

Haaga-Helian **tutkintosäännössä** on tarkemmat määritelmät opintoihin ja opiskeluun liittyvistä periaatteista, esimerkiksi opetustarjonnasta, opintojen suorittamisesta ja arvioinnista sekä osaamisen tunnustamisesta. Tutkintosääntö ohjeistaa myös opiskelijahakua, avoimen ammattikorkeakoulun toimintaa, kaksoistutkintoja, yhteistutkintoja sekä ulkomailla suoritettujen ammatillisten tutkintojen täydentämistä. Lisäksi tutkintosääntö ohjeistaa erilaisia siirtymiä, esimerkiksi vaihtoa ammattikorkeakoulun sisällä koulutusohjelmasta toiseen tai siirtoa Haaga-Heliana toisesta suomalaisesta tai ulkomaisesta korkeakoulusta.

3.2 Opinto-ohjauksen tila ja kehitystyö

Haaga-Heliassa opiskelijoiden ohjausta on kehitetty viimeisten kymmenen vuoden ajan systemaattisesti. Kehittämistyö on kohdistunut pedagogiseen ja ohjaukselliseen osaamiseen, palveluiden laajentamiseen ja laadun parantamiseen sekä toiminnan arviointiin.

Opinto-ohjaajien sekä muiden opiskelijaohjauksesta vastaavien **yhteistyöfoorumi** kokoontuu säännöllisesti keskustelemaan ohjauksen tilasta,

tarpeista ja kehittämisen suunnista. Samalla foorumi toimii vuoropuhelun ja koordinoinnin muotona eri yksiköiden ja koulutusohjelmien välillä. Opinto-ohjaajat osallistuvat myös pedagogiseen kehittämistyöhön omissa koulutuksissaan ja tekevät tiivistä yhteistyötä opiskelijakunta Helgan kanssa. Keskeinen kehittämisen alue on ollut vertaistutorointi, jossa uusia toiminnan muotoja on luotu muun muassa monimuoto-opiskelijoiden tutorointiin sekä erityisosaamiseen painottuvaan callidustutorointiin.

Ohjauksen periaatteet hyväksyttiin johtoryhmässä vuonna 2014. Niiden mukaisesti opinto-ohjaajat toimivat ohjauksen asiantuntijoina omissa koulutuksissaan ja muilla toimintafoorumeilla. Heillä on valtuutus tehdä ratkaisuja

- opiskelijan aiemman osaamisen arvioinnissa ja sen kytkemisessä osaksi Haaga-Helian opiskelua
- työelämän ja opintojen yhdistämisessä ja opinnoistamisessa
- opiskelijan henkilökohtaisen opiskelu- ja kehittymissuunnitelman (HOPS) muodostamisessa ja soveltamisessa ko. koulutuksen määrittämissä puitteissa
- opinnoissa etenemisen ja opiskelijan yksilöllisten tarpeiden huomioimisessa opintojen eri vaiheissa.

Merkittäviä pedagogisen ja ohjauksellisen kehittämisen foorumeita ovat olleet työryhmät, joissa on luotu yhteisiä toimintamalleja sekä koordinoitu harjoittelun ohjausta, opinnäytetyön ohjausta, kansainvälistä ohjausta ja aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen (AHOT) liittyviä prosesseja. Haaga-Helian Ohjauksen päivät on tapahtuma, jossa ohjauksen toimijat ovat kokoontuneet säännöllisesti keskustelemaan jostakin erityisteemasta.

Kaikissa koulutuksissa käyttöön otettu ohjaajanäkymä on opiskelijoiden omalle ohjaajalle kehitetty konkreettinen työväline, jolla hän voi seurata opiskelijoidensa opintojen etenemistä ja ennakoida ohjaustarpeita. Myös digitaalinen työväline E-hops on käytettävissä ohjauksellisena työkaluna kaikissa yksiköissä.

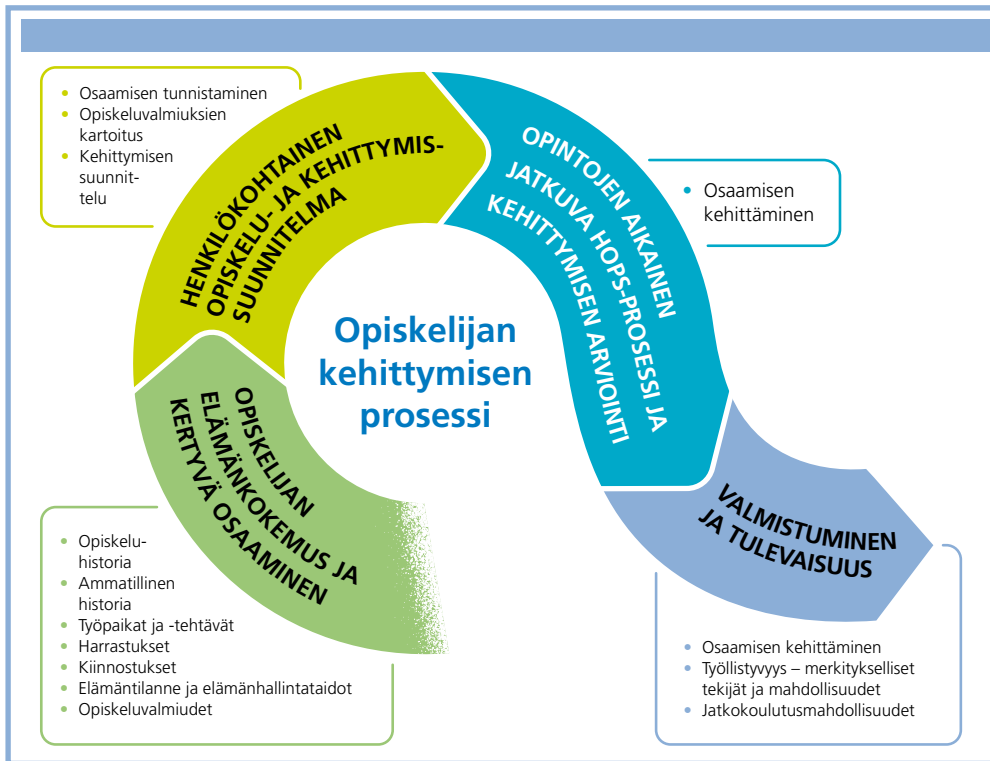
Haaga-Helian koulutuksissa on käynnistetty opetussuunnitelmien uudistustyö, johon on liittynyt perinpohjainen keskustelu opettajuuden muutoksesta ja pedagogiikan kehittämisestä. Vuonna 2015 aloitettiin kolmevuotinen koko opetushenkilöstöä koskeva kehittämisohjelma HH-PE-DAALI, jossa tuetaan opettajien ohjauksellista osaamista sekä kehitetään

uusia työskentelyn malleja. Samalla rakennetaan yhteistä pedagogista toimintakulttuuria.

Myös kansallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa on tehty merkittävää hankeyhteistyötä. Näistä esimerkkeinä ovat CDS (To Care To Share To Dare) -hanke, jossa luotiin toimintamalleja kotimaisten ja ulkomaalaisten opiskelijoiden hyvinvoinnin ja opintojen loppuun saattamisen tukemiseksi, Get a Life -projekti, jossa kehitettiin sähköisiä tulevaisuustietoisia työvälineitä, sekä Uraohjaus-hanke, jossa kehitettiin sähköisiä itsearviointin ja uraohjauksen työkaluja korkea-asteelle. Vuonna 2014 päättyneessä Osataan-hankkeessa keskityttiin työpaikoilla tapahtuvan osaamisen arviointiin sekä ammattikorkeakoulujen ja työpaikkojen kumppanuusmallin kehittämiseen. Osataan-hankkeen teemoja viedään eteenpäin käynnissä olevassa Verkkovirta-hankkeessa, jossa kehitetään uusia malleja opintojen aikaisen työn opinnollistamiseen ja työharjoitteluun. Liiketalouden koulutusohjelmassa on puolestaan toteutettu Kaikki valmistuvat -valmennusohjelma, jossa pureuduttiin yksityiskohtaisesti opintojen sujuvuuteen liittyviin kysymyksiin sekä kehitettiin ohjauksellisia toimintamalleja opintojen edistämiseksi.

3.3 Haaga-Helian ohjauksen tavoitteet ja periaatteet

Haaga-Helian ohjauksen tavoitteena on opiskelijan toimintakyvyn ja toimijuuden vahvistaminen siten, että hänen opintopolkunsa muodostaa mielekkään ja sujuvan kokonaisuuden ja että opiskelija valmistuu tavoiteajassa. Lisäksi tavoitteena on tukea opiskelijaa kehittämään osaamistaan ja asiantuntemustaan sekä rakentamaan omaa urapolkuaan henkilökohtaisten tavoitteidensa suunnassa. (Kuvio 2.)

Kuvio 2. Opinto-ohjaus opiskelijan kehittämisprosessina.

Ohjauksen periaatteita ovat seuraavat:

Opiskelijälähtöisyys, henkilökohtaisuus

Opiskelija on oman elämänsä ja opintojensa subjekti ja asiantuntija. Ohjaus perustuu henkilökohtaisuuteen, ja siinä huomioidaan opiskelijan elämäntilanteesta ja opintopolun vaiheista nousevat tarpeet. Jokaiselle opiskelijalle nimetään opintojen alussa oma henkilökohtainen ohjaaja, joka vastaa opintojen ohjauksesta läpi opintojen sekä ohjaa opiskelijan tarvittaessa muiden palvelujen piiriin. Jokainen opiskelija laatii henkilökohtaisen opiskelu- ja kehittämissuunnitelmansa ja saa siihen tukea omalta ohjaajaltaan.

Uranhallintataidot ja työllistyminen

Ohjauksella edistetään opiskelijoiden urasuunnittelutaitojen sekä työllistymisvalmiuksien ja -mahdollisuuksien kehittymistä opintojen aikaisina

prosesseina. Taitojen, valmiuksien ja mahdollisuuksien kehittäminen ja kehittyminen otetaan osaksi opiskelijan opintopolkua ja sen eri vaiheita. Ne otetaan huomioon opetuksessa ja kaikissa ohjauksellisissa kohtaamisissa.

Holistisuus

Ohjaus on koko henkilökunnan yhteinen tehtävä. Ohjauksessa huomioidaan seuraavat osa-alueet:

- oppimisen ja siihen liittyvien työprosessien ohjaaminen
- ammatti-identiteetin kehittymisen tukeminen
- opiskeluun liittyvien valintojen tukeminen
- opiskelijan rohkaiseminen ja kannustaminen
- opiskelijan elämäntilanteeseen ja opiskeluun liittyvien esteiden vähentäminen ja poistaminen
- uraohjaus ja urasuunnittelun tukeminen.

Vertaisuus

Opiskelija saa vertaisohjausta. Opiskelijakunta Helga vastaa yhdessä Haaga-Helien ohjaushenkilöstön kanssa opiskelijatutoroinnin toteutuksesta. Ohjauksessa hyödynnetään pienryhmäohjauksen menetelmiä.

Ohjauspalvelujen tasapuolinen saatavuus

Jokaisella Haaga-Helien opiskelijalla on tasavertaiset mahdollisuudet saada ohjauspalveluja riippumatta siitä, missä koulutuksessa tai millä kampuksella hän opiskelee.

Tiedottaminen, neuvonta ja ohjaus muodostavat koordinoitun kokonaisuuden

Tiedottamista, neuvontaa ja ohjausta toteuttavat henkilöt tekevät yhteistyötä.

Opiskelijoille **tiedotetaan** ajantasaisesti ja selkeästi heidän opintoihinsa liittyvistä asioista eri kanavia hyödyntäen. Tiedottaminen voi olla henkilökohtaista tai suuremmalle ryhmälle suuntautuvaa. Tiedottamisen aikaansaama ohjaustarpeen lisääntyminen otetaan huomioon.

Neuvonta on henkilökohtaista, opiskelijan tarpeesta lähtevää vuorovaikutusta, jossa hän saa tietoa ja tukea tarjolla olevista vaihtoehdoista.

Ohjaus on yleensä pidempikestoinen vuorovaikutusprosessi, jossa opiskelijan tilanne edellyttää laajempaa kokonaistilanteen selvittelyä ja mahdollisuuksien pohdintaa. Valmiita ratkaisuja ei ole olemassa, vaan ne neuvotellaan yhdessä opiskelijan kanssa.

Monikanavaisuus, digitaalisuus

Opiskelijoille tarjotaan tiedotus-, neuvonta- ja ohjauspalveluja monikanavaisesti, erityisesti digitaalisia toiminnan muotoja kehittäen. Tavoitteena on, että opiskelija saa henkilökohtaisen tuen hänelle parhaiten sopivalla tavalla.

OHJAUKSEN VERKOSTO

4

Ohjauksen verkosto

■ Haaga-Helian ohjausverkosto tarjoaa opiskelijoille monipuolisia tiedotus-, neuvonta- ja ohjauspalveluja. Verkoston toimijat esitellään kuviossa 3.

Kuvio 3. Haaga-Helian tiedotus-, neuvonta- ja ohjausverkosto.

Oma ohjaaja

Jokaisella opiskelijalla on oma ohjaaja, joka toimii hänen lähiohjaajanaan. Oma ohjaaja huolehtii oppimisen ja opiskelun arkeen liittyvistä kysymyksistä, tukee opiskelijaa hänen henkilökohtaisessa opiskelu- ja kehitymisprosessissaan (HOPS) sekä seuraa opintojen edistymistä. Samalla oma ohjaaja tukee opiskelijan ura- ja ammatillista kehitystä sekä edistää hänen työllistymistään. Tarvittaessa hän ohjaa opiskelijan muiden ohjaus- ja tu-

kipalveluiden piiriin ja toimii opiskelijan yhdyshenkilönä hänen asioidensa edistämiseksi ohjausverkostossa.

Opinto-ohjaaja

Opinto-ohjaaja tukee opiskelijan laaja-alaista urakehitystä ja tulevaisuuden suunnittelua. Hän tukee opiskelijan sujuvaa opiskeluprosessia, seuraa opintojen edistymistä ja toimii tarvittaessa opiskelijan yhdyshenkilönä hänen asioidensa edistämiseksi ohjausverkostossa. Opinto-ohjaaja toimii oman koulutusohjelmansa ohjausasiantuntijana.

Opiskelijatutor

Vertaistutor opastaa uuden opiskelijan opintojen alkuun ja tarjoaa vertaistukea kaikissa opintoihin liittyvissä asioissa koko opintopolun ajan. Callidustutor auttaa jonkin oppiaineen tai alan kysymyksissä, kv-tutor tukee saapuvaa vaihto-opiskelijaa ja liikuntatutor tutustuttaa opiskelijan erilaisiin liikuntapalveluihin.

Opettaja

Opettaja tukee opiskelijan oppimisen ja osaamisen kehittymistä sekä työskentelyprosessien hallintaa. Samalla hän tukee opiskelijan ura- ja ammatillista kehittymistä sekä edistää hänen työllistymistään. Opettaja seuraa opiskelijan opintojen edistymistä oman opetuksensa osalta sekä tarvittaessa ohjaa opiskelijan muiden ohjaus- ja tukipalveluiden piiriin.

Työharjoitteluohjaaja/työharjoittelukoordinaattori

Työharjoitteluohjaaja/-koordinaattori tukee opiskelijan ammatillisen osaamisen, asiantuntemuksen ja ammatti-identiteetin kehittymistä. Lisäksi hän tukee opiskelijan urasuunnittelua, työelämätaitojen kehittymistä ja työllistymistä sekä auttaa työharjoitteluprosessin käytännön järjestelyissä niin Suomessa kuin ulkomailla suoritettavassa harjoittelussa.

Opinnäytetyön ohjaaja

Opinnäytetyön ohjaaja tukee opiskelijaa opinnäytetyön prosessissa sekä edistää hänen ammatti-identiteettinsä ja asiantuntemuksensa vahvistumista. Samalla hän edistää opiskelijan työllistymistä.

Koulutusohjelmajohtaja/-vastaava

Koulutusohjelmajohtaja/-vastaava huolehtii oman koulutusohjelmansa opetuksen ja ohjauksen suunnittelusta ja kehittämisestä.

Opintotoimisto

Opintotoimiston henkilökunta tukee tiedotus- ja neuvontapalveluin opintojen sujuvaa etenemistä. Opiskelija saa opintotoimistosta apua muun muassa opiskelutodistuksiin, opintosuoritusotteisiin, matka-alennustodistuksiin ja Kelan ateriatukiin liittyvissä asioissa.

Hakijapalvelut

Hakijapalvelut tukee hakijoita koulutusvalintojen tekemisessä tarjoamalla koulutukseen liittyviä tiedotus- ja neuvontapalveluja.

Opintotuki

Opintotukipalveluja opiskelija saa keskitetysti Kelan opintotukikeskuksesta ja Haaga-Helian opintotukipalveluista. Haaga-Helian opintotukilautakunta antaa tarvittaessa lausuntoja opiskelijan opintojen edistymisestä.

Opiskelijakunta Helga

Opiskelijakunta Helga valvoo opiskelijoiden etua, edistää opiskelijakulttuuria sekä tarjoaa monipuolisia palveluita läpi opiskelijan opiskeluajan.

Terveys- ja hyvinvointipalvelut

Terveys- ja hyvinvointipalvelujen toimijoita ovat ammatilliset erityisopettajat, lääkäri, opintopsykologi, oppilaitospappi, psykiatrinen sairaanhoitaja ja terveydenhoitaja.

Ammatillinen erityisopettaja tukee opiskelijan oppimista sekä auttaa oppimiseen liittyvien esteiden vähentämisessä ja poistamisessa. Erityisopettajan tuella opiskelija voi elämäntilanteestaan tai muista henkilökohtaisista syistä huolimatta opiskella yhdenvertaisesti muiden kanssa. Mikäli opiskelijalla on todettu tai todetaan oppimisvaikeus, hänen opiskeluaan voidaan tukea erityisjärjestelyin. Erityisopettajat toimivat erityisen tuen asiantuntijoina koulutusohjelmissa.

Opiskeluterveydenhuollon **terveydenhoitajan** kanssa opiskelija voi keskustella luottamuksellisesti kaikesta opiskelukykyyn, terveyteen, elämäntapoihin ja elämäntilanteeseen liittyvistä kysymyksistä. Terveystieteiden hoitajalle voi varata halutessaan terveystarkastusajan. Vastaanotolla voi

myös hoitaa muun muassa ehkäisyyn, rokotteisiin ja matkailuterveyteen liittyviä asioita. Terveystenhoitaja varaa tarvittaessa ajan opiskeluterveydenhuollon lääkärille.

Opintopsykologi tarjoaa opiskelijalle tukea opiskelun haasteisiin ja ongelmiin liittyvissä tilanteissa. Hän toimii neuvonnan, ohjauksen ja mielenterveystyön rajapinnassa.

Psykiatrinen sairaanhoitaja tarjoaa opiskelijalle ennaltaehkäisevää ja hoitoon ohjaavaa mielenterveyspalvelua.

Oppilaitospappi tarjoaa opiskelijalle keskusteluaupua erilaisiin elämäntilanteisiin liittyvissä asioissa tämän hengellisestä tai maailmankatsomuksellisesta vakaumuksesta riippumatta.

Urapalvelut

Uraohjaaja auttaa opiskelijaa työelämään siirtymisessä ja uralla etenemisessä tarjoamalla henkilökohtaista ja ryhmämuotoista uraohjausta. Urapalvelut välittää opiskelijalle työnantajien tarjoamia harjoittelu-, opinnäyte- ja työpaikkoja sekä järjestää toimintaa, joka edistää verkostoitumista työelämän kanssa.

Kansainväliset palvelut

Kansainväliset palvelut tarjoaa opiskelijalle ohjausta ja neuvontaa ja siten kehittää hänen kansainvälistä osaamistaan. Kansainvälisissä palveluissa kehitetään kansainvälisiä korkeakoulukumppanuuksia sekä hoidetaan kansainväliseen opiskelijavaihtoon ja muuhun liikkuvuuteen liittyviä asioita.

StartUp School

StartUp School tukee yrittäjyydestä kiinnostunutta opiskelijaa pitkäjänteisesti auttaen häntä löytämään oman yrittäjäidentiteettinsä ja kehittämään liikeideaansa kohti aitoa liiketoimintaa. StartUp Schoolin yhteisö tarjoaa opiskelijalle liike-elämästä tulevien ohjaajien tuen sekä mahdollisuuden verkostoitua muiden yrittäjyydestä kiinnostuneiden opiskelijoiden ja alumnien kanssa.

Kirjasto- ja tietopalvelut

Kirjasto tukee opiskelijan oppimista ja opintojen sujuvaa etenemistä tarjoamalla hänen käyttöönsä aineistoja, välineitä ja tiloja sekä järjestämällä tiedonhankinnan opetusta ja ohjausta. Tiedonhankinnan opetus ja ohjaus perustuvat kansallisiin ja kansainvälisiin informaatiolukutaidon osaamistavoitteisiin ja koskevat kaikkia oppimisympäristöjä ja koulutuksen tasoja. Verkko-ohjaus ja chat-palvelu mahdollistavat myös etäohjauksen.

Tietohallinto- ja toiminnanohjauspalvelut

Tietohallinto- ja toiminnanohjauspalvelut tukee opiskelijaa ohjaamalla ja avustamalla häntä laadukkaaseen, tulokselliseen ja tietoturvalliseen opiskeluun. Lisäksi se vastaa yhteisessä käytössä olevista tietotekniikkaresursseista, niiden ylläpidosta, kehittämisestä ja IT-asiakaspalvelusta.

Alumnitoiminta

Alumnitoiminta tarjoaa opiskelijalle alumnien asiantuntemusta ja osaamista sekä mahdollisuutta verkostoitumiseen. Alumnit tukevat opiskelijaa työharjoittelun ja opinnäytetyön prosesseissa sekä työllistymisessä.

Markkinointi- ja viestintäpalvelut

Markkinointi- ja viestintäpalvelut auttaa opiskelijarekrytointiin, tiedottamiseen ja markkinointiviestintään liittyvissä asioissa. Opinto-ohjaajat ja opiskelijatutorit muodostavat koulumarkkinointiryhmän, joka esittelee ammattikorkeakouluopiskelua ja Haaga-Helian koulutuksia.

Avoim ammattikorkeakoulu

Opiskelu avoimessa ammattikorkeakoulussa on tarkoitettu kaikille iästä ja pohjakoulutuksesta riippumatta. Avoimessa ammattikorkeakoulussa suoritettuja opintoja voidaan hyväksilukea osaksi tutkintoa, ja ne voivat toimia väylänä tutkinto-opintoihin. Opiskelija saa tukea opintojensa suunnitteluun koulutusten erikseen nimetyiltä opinto-ohjaajilta.

OHJAUS OPINTOPOLUN VARRELLA

5 Ohjaus opintopolun varrella

■ Tässä luvussa kuvataan ohjausta Haaga-Heliassa opintojen eri vaiheissa. Kuviossa 4 on kuvattu opiskelijan polku Haaga-Heliassa hakeutumisvaiheesta opintojen jälkeiseen vaiheeseen.

Kuvio 4. Opiskelijan polku Haaga-Heliassa.

5.1 Hakeutumisvaihe

Henkilökohtaisen opinto- ja urapolun suunnittelu opintoihin hakeutumisvaiheessa on tärkeä osa ohjauksen prosessia. Tavoitteena on, että tässä vaiheessa hakija muodostaa hyvän kokonaiskäsityksen Haaga-Helian koulutusaloista, niiden tuottamasta osaamisesta sekä opiskelun luonteesta. Onnistunut koulutusvalinta tuottaa mielekkyyttä sekä edistää opiskelijan sitoutumista opintoihinsa. Haaga-Helia toteuttaa opiskelijarekrytointia sekä opintotarjontaan liittyvää tiedottamista ja markkinointia omilla nettisivuillaan sekä mo-

nipuolisesti erilaisia viestintäkanavia hyödyntäen. Haaga-Helian koulutukset on esitelty Opintopolku-portaalissa. Sivusto toimii maailmanlaajuisesti ja suomen lisäksi englannin kielellä, joten se palvelee myös Suomen ulkopuolelta hakevia. Lisäksi yksiköissä toteutetaan erilaisia tapahtumia, kuten avointen ovien päiviä. Studia-messujen yhteydessä järjestetään infotapahtumia erityisesti opinto-ohjaajille. Lisäksi toisen asteen opinto-ohjaajille järjestetään opo-infoja pari kertaa vuodessa. Haaga-Heliassa toimii koulumarkkinointiryhmä, joka vastaa korkeakoulun esittelystä muun muassa oppilaitoksissa ja varuskunnissa. Koulumarkkinointia koordinoi Haaga-Helian markkinointi- ja viestintäpalvelut yhteistyössä opiskelijoiden kanssa.

5.2 Opintojen aloitus

Opiskelupaikan vastaanottaminen

Opiskelupaikan vastaanottamisen ja lukuvuosi-ilmoittautumisen myötä opiskelijaksi hyväksytyt siirtyvät virallisesti Haaga-Helia ammattikorkeakoulun opiskelijaksi.

Opiskeluun valmistautuminen

Orientointipäivien ohjauksesta vastaavat opinto-ohjaajat ja muut opiskelijan ohjauksesta vastaavat henkilöt. Opiskelijatutorit toimivat yhteistyössä ohjaajien kanssa, koska vertaisohjaus on oleellinen osa korkeakouluopiskelijaksi perehdyttämistä. Huolellinen opiskeluun valmistautuminen edistää opintoihin sitoutumista ja niissä etenemistä. Orientaatiossa opiskelija tutustuu toisiin opiskelijoihin ja verkostoituu opiskelijaryhmissä. Hän muodostaa kattavan käsityksen opiskelun kokonaisuudesta ja työvälineistä sekä aktivoituu opintojensa suunnittelussa ja opiskelijaidentiteettinsä rakentamisessa. Kansainvälisten tutkinto-opiskelijoiden kotoutumista tuetaan orientaatiossa erilaisten tapahtumien avulla sekä opintojen aikana kieliopinnoissa.

Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen

Osaamisen tunnistamisen kokonaisuus muodostuu aiemmin hankitun osaamisen tunnistamisesta ja tunnustamisesta (AHOT) sekä työn opinnollistamisesta. Ahotoinnilla tarkoitetaan aiempien opintojen hyväksilukua tai osaamisen näyttöä. Työn opinnollistamisella puolestaan tarkoitetaan suunnitelmaan pohjautuvaa osaamisen hankkimista osana työtä, yrittäjyyttä tai vapaa-aikaa sekä saadun osaamisen näyttöä. Ahotoinnin ja

työn opinnollistamisen tavoitteena on nopeuttaa opintoja ja tarjota opiskelijalle tilaisuus opiskella uusia taitoja ja sisältöjä.

Ennakkoneuvonta ja tiedottaminen ahotoinnin mahdollisuudesta auttavat opiskelijaa opintojen suunnittelussa. Ahotoinnin ja työn opinnollistamisen hakuprosessi alkaa opiskelijan omasta aloitteesta ja sitä on mahdollista toteuttaa koko opintojen ajan. Osaamisen tunnistamisen prosessi eriytyy sen mukaan, miten osaaminen on hankittu. (Kuvio 5.)

AHOT-prosessi

■ Hyväksiluku

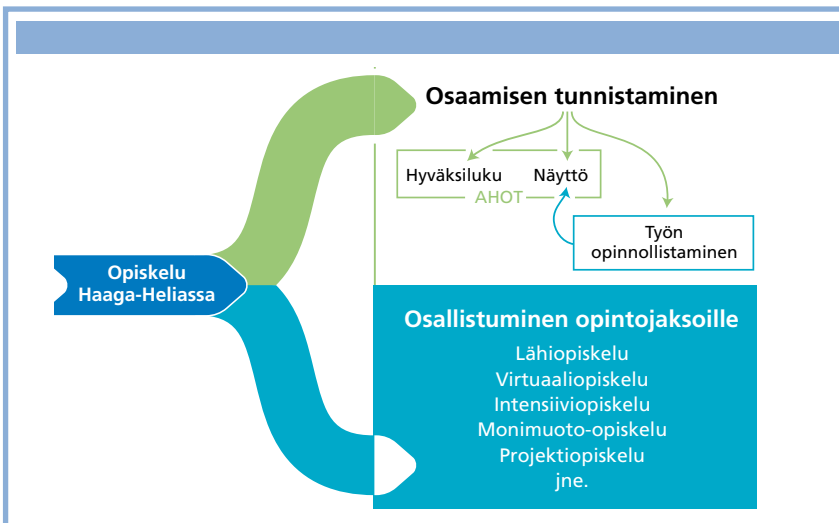
Osaaminen on hankittu kotimaisessa tai ulkomaisessa korkeakoulussa. Nämä korkeakouluopinnot voivat korvata koulutusohjelman opintoja osittain tai kokonaan. Opintoja voidaan sisällyttää myös vapaasti valittaviin opintoihin.

■ Näyttö

Osaaminen on hankittu esimerkiksi ammatillisten opintojen, työkokemuksen tai harrastustoiminnan kautta. Osaaminen osoitetaan näytössä.

Työn opinnollistaminen

Osaaminen hankitaan opintojen aikana joko työssä tai muussa toiminnassa, ja se osoitetaan opinnollistamisesta vastaavan kanssa tehdyn suunnitelman mukaisesti.

Kuvio 5. Osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen prosessi.

5.3 Opiskeluvaihe

Opiskelu on jatkuvan kehittymisen prosessi, jossa opiskelija on aktiivinen ja vastuullinen toimija. Urasuunnittelun ja uranhallintataitojen kehittäminen aloitetaan jo opintojen alkuvaiheessa. Opiskelija asettaa itselleen tavoitteita sekä arvioi omia vahvuuksiaan ja osaamisensa kehittymistä yhteistyössä oman ohjaajansa, opettajien sekä vertaisryhmän kanssa. Henkilökohtaisten opiskelutaitojen arvioiminen ja kehittäminen on tärkeä osa opiskelun prosessia. Opiskeluun liittyviä valintoja ja opiskelijan osaamista arvioidaan koko opiskeluprosessin ajan urakehityksen ja työllistymisen näkökulmasta erilaisissa opiskelutilanteissa. Omien valintojen ja urasuunnittelun kannalta merkityksellisiä ovat säännölliset HOPS-keskustelut oman ohjaajan kanssa. Jokaiselle opiskelijalle tarjotaan mahdollisuus HOPS-keskusteluihin lukuvuosittain.

Opiskelija laatii henkilökohtaisen opiskelu- ja kehittymissuunnitelman (HOPS) lukukausittain ja arvioi sitä oman ohjaajansa kanssa. Opintojen suunnittelussa huomioidaan opintojaksotarjonnan lisäksi koulutuksen etenemissuosituksot.

Opintojen aikana opiskelijalla on käytettävissään Haaga-Helian ohjausverkoston tarjoamia palveluja (kuvattu tarkemmin luvussa 4). Erilaisiin oppimisen ja opiskelun esteisiin voidaan etsiä ratkaisuja yhdessä opinto-ohjaajan sekä esimerkiksi erityisopettajan, terveydenhoitajan, opintopsykologin tai psykiatrisen sairaanhoitajan kanssa. Opintojaksoilla ja oppimistehtävissä opiskelija voi saada vertaistukea callidustutoreilta. Opintojen alussa luodut suhteet vertaistutoreihin toimivat sosiaalisena turvaverkkona opintojen ajan.

Opiskelijatoiminta

Opiskelija voi osallistua opiskelijatoimintaan opintojensa aikana. Erilaisia opiskelijatoimintamahdollisuuksia tarjoaa opiskelijakunta Helga sekä opiskelijayhdistykset. Opiskelijatoiminta alkaa orientaatiosta, jossa perehdytään korkeakouluopintoihin ja tullaan yhteisön jäseneksi tutoreiden avustamana. Helga ja opiskelijayhdistykset tarjoavat myös mahdollisuuksia osallistua Haaga-Helian kehittämiseen.

Opiskelija saa tukea tutoreilta niin opintojen alussa kuin niiden aikana. Tutorit muodostavat ensimmäisen luotettavan vertaisverkoston opiskelijalle. Opintojen edetessä jokaisella opiskelijalla on mahdollisuus lähteä mukaan Helgan tutortoimintaan vertais-, liikunta-, callidus- tai kv-tutori-

na. Lisäksi opiskelija saa tukea mahdollisissa ongelmatilanteissa Helgalta. Opiskelijakunta ja yhdistykset tarjoavat runsaasti erilaisia verkostoitumiskeinoja opiskelijoille.

Työharjoittelu

Onnistunut työharjoittelu on merkittävä ammatillisen kasvun ja urakehityksen foorumi. Kaikkiin Haaga-Helian koulutuksiin sisältyy 30 opintopisteen laajuiset työharjoitteluopinnot, jotka suoritetaan kotimaassa ja/tai ulkomailla. Työharjoitteluopinnot ovat koulutuskohtaisia. Koulutuksesta riippuen opiskelija suorittaa työharjoittelunsa joko useammassa jaksossa opintojen aikana tai yhtenä kokonaisuutena opintojen loppupuolella.

Yhteistä kaikille työharjoitteluopinnoille on, että niissä opiskellaan sekä yleisiä työelämätaitoja ja niiden syventämistä että ammatillisia erityisvalmiuksia ja niiden kehittämistä. Harjoittelu on aina tavoitteellista, ja siihen sisältyy opiskelijan tekemä itsearviointi esimerkiksi osana raportointia. Jokaisessa Haaga-Helian koulutuksessa on työharjoittelusta vastaava lehtori, joka antaa työharjoitteluun liittyvää ohjausta opiskelijoille joko harjoitteluinfotilaisuuksissa tai henkilökohtaisissa tapaamisissa. Jokaisella työharjoittelussa olevalla opiskelijalla on yhteyshenkilö työpaikalla.

Kansainvälistyminen

Haaga-Helian opiskelijalla on monia mahdollisuuksia kehittää kansainvälisiä valmiuksiaan. Opiskelija voi suorittaa osan opinnoista tai työharjoittelun ulkomailla, opiskella kotimaassa kieliä ja kulttuurienvälisiä viestintää, tehdä kansainvälisiä opintoja ja osallistua yritysten ja yhteistyökorkeakoulujen kanssa toteutettaviin kansainvälisiin projekteihin sekä toimia kansainvälisten opiskelijoiden tutorina. Haaga-Helian opiskelijavaihto-ohjelmat on tarkoitettu kaikille Haaga-Helian tutkinto-opiskelijoille.

Jokaisella Haaga-Helian koulutuksella on nimetty kansainvälisten asioiden koordinaattori, joka neuvoo ja opastaa opiskelijavaihtoon liittyvissä asioissa. Kukin opiskelijavaihtoon valittu opiskelija saa kansainvälisten asioiden koordinaattoriltaan ohjausta ulkomailla tapahtuvien opintojensa suunnitteluun. Ulkomailla suoritettavaan työharjoitteluun opiskelija saa tarvitsemaansa ohjausta oman koulutuksensa työharjoittelusta vastaavalta lehtorilta. Kansainvälisyys on tärkeä osaamisen kehittymisen alue, joka kytketään osaksi opiskelijan urasuunnittelua.

Tukena kansainvälistymisessä ovat Haaga-Helien erilaiset kansainväliset yhteisöt, kuten IDS Helga (International Degree Students), ESN Helga (Erasmus Student Network) ja AIESEC. Erityisesti IDS HELGAN tutoraktiivit järjestävät kansainvälisiä tapahtumia, joissa opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua erilaisiin kulttuureihin ja uusiin ihmisiin.

Opinnäytetyö

Opiskelija tekee opintojen aikana työelämän kehittämiseen tähtäävän opinnäytetyön, joka mahdollistaa verkostoitumisen työelämän toimijoiden kanssa. Lisäksi opinnäytetyö tarjoaa opiskelijalle mahdollisuuden tuoda esiin ja markkinoida omaa osaamistaan. Opiskelijaa kannustetaan etsimään työnsä toimeksiantaja joko Haaga-Helien tarjoamista verkostoista tai omien kontaktiensa kautta.

Valmiuksiaan opinnäytetyön tekemiseksi opiskelija kehittää opinnäytetyötä tukevilla opintojaksoilla. Hän etenee opinnäytetyöprosessissa Haaga-Helien prosessikuvauksen mukaisesti huomioiden oman koulutuksensa toimintatavat. Kullekin opinnäytetyölle nimetään ohjaaja, joka tukee opiskelijaa työn tekemisen prosessissa. Opinnäytetyön eri vaiheita tukeva materiaali on opiskelijan saatavilla koko opintojen ajan digitaalisesti. Opinnäytetyön edistämiseksi järjestetään myös erilaisia tehostettuja tukipalveluita.

Urakehitys

Ohjaus Haaga-Heliassa tähtää urasuunnittelun, uranhallintataitojen ja työllistymisvalmiuksien kehittämiseen koko opiskeluprosessin ajan. Oman urakehityksensä suunnittelun ja toteuttamisen tukena opiskelijalla ovat ammatillista kasvua tukevat opintojaksot sekä henkilökohtainen ohjaus. Tutkinnon sisällä opiskelija voi hyödyntää opintojen valinnaisuutta oman urasuunnitelmansa mukaisesti. Haaga-Helia toteuttaa koulutusta tiiviissä yhteistyössä työelämäkumppanien kanssa ja tarjoaa opiskelijoille näköaloja työelämään aitojen kehittämisprojektien muodossa. Opintojen aikana opiskelija voi hyödyntää erityisesti työelämälähtöisesti toteutettavia opintokokonaisuuksia, työharjoitteluita sekä opinnäytetyötä verkostoitukseen työelämän toimijoiden kanssa ja mahdollistaakseen työllistymisensä.

Haaga-Helien tarjoamat monipuoliset ura- ja rekrytointipalvelut ovat opiskelijan käytettävissä koko opintojen ajan. Opiskelija voi osallistua

esimerkiksi uraa ja työllistymistä koskeville luennoille ja työpajoihin sekä säännöllisesti järjestettäviin ura- ja rekrytointitapahtumiin. Lisäksi opiskelija saa tarvitessaan uraohjaajalta henkilökohtaista ura- ja työnhakuohjausta. Yhteistyötä Haaga-Helian alumnien kanssa on myös tiivistetty. Mentoroitiohjelma on uusi toimintamuoto, jossa alumni tarjoaa opiskelijalle tukea ja ohjausta esimerkiksi työelämään siirtymiseen, työuraan, omien osaamisalueiden tiedostamiseen ja yleiseen elämänhallintaan liittyvissä asioissa. Lisäksi opiskelijat perehtyvät mentorointiin ja sen mahdollisuuksiin oman uran kehittämisessä.

5.4 Opintojen loppuvaihe

Opintojensa loppuvaiheessa opiskelija voi keskustella uraansa liittyvistä kysymyksistä opinto-ohjaajan, uraohjaajan ja oman ohjaajansa kanssa. Jos opinnot ovat viivästyneet, opiskelijalla on oikeus hakea lisää aikaa opintojen loppuunsaattamiseksi. Valmistumisen tueksi opiskelija saa ohjausta ja voi osallistua työpajoihin, esimerkiksi opinnäytetyöleireille ja rästitipajoihin.

Haaga-Heliassa opiskelija voi valmistua joustavasti lukuvuoden aikana. Valmistumisen voi ajoittaa myös valmistumistilaisuuksiin. Opiskelija voi hyödyntää ohjauskeskusteluja omien opintojensa tilanteen selvittämiseksi ja valmistumisaikataulun suunnittelemiseksi. Valmistumiseen liittyvät tiedot ja materiaalit, kuten tutkintotodistushakemus, ovat opiskelijan saatavissa digitaalisesti. Valmistumisen yhteydessä opiskelija vastaa koulutusta koskevaan palautekyselyyn.

5.5 Opintojen jälkeen

Haaga-Helian alumneja ovat kaikki, jotka ovat suorittaneet tutkinnon Haaga-Heliassa. Alumnitoiminnan tavoitteena on luoda uusia yhteyksiä, edistää opiskelijoiden ja korkeakoulun menestystä, ylläpitää Haaga-Helian tutkintojen arvostusta ja tukea tutkintojen laadun kehittämistä.

Jatko-opintoihin ja täydennyskoulutukseen liittyvää ohjausta valmistunut saa opiskelijapalveluista ja ko. koulutuksen henkilöstöltä. Haaga-Helia on myös mukana koulutus- ja ammattimessuilla sekä erilaisissa verkostoissa.

OHJAUKSEN ARVIOINTI JA KEHITTÄMINEN

6

Ohjauksen arviointi ja kehittäminen

■ Ohjauspalvelujen laadun takaamisen lähtökohtana on arviointiin ja tutkimukseen perustuva tieto, jonka pohjalta kehittämistoimia suunnitellaan.

Ohjauksen tuloksellisuuden arvioinnissa tarkastelun kohteena ovat ohjauksen tehokkuus, vaikuttavuus ja taloudellisuus. Ohjaus on tehokasta silloin, kun sitä on saatavilla oikeaan aikaan, oikeassa paikassa, oikean sisältöisenä ja tarkoituksenmukaisin menetelmin toteutettuna. Tuloksellisuuteen vaikuttavat myös ohjaukseen osallistuvien henkilöiden asiantuntijuus ja kompetenssit – esimerkiksi ohjaustaidot ja kyky tehdä moniammatillista yhteistyötä. Kun arvioidaan ohjauksen vaikuttavuutta, tarkastelun keskiössä ovat seuraavat kysymykset:

- Miten ohjauksen avulla tuetaan opetuksen tavoitteiden toteutumista?
- Miten vaikuttavaa ohjaus on yksittäisen opiskelijan oppimisen, opiskelun ja urasuunnittelun näkökulmasta?
- Miten vaikuttavaa ohjaus on organisaation näkökulmasta?

Ohjauksen taloudellisuutta arvioitaessa huomioidaan puolestaan ohjaukseen käytettyjen resurssien määrä, kohdentuminen ja käytön tehokkuus.

Opetushallitus on laatinut perusopetukseen ja toisen asteen opetuksen valtakunnalliset hyvän ohjauksen kriteerit (Opetushallitus 2014), joiden periaatteita myös ammattikorkeakoulut ja yliopistot voivat hyödyntää. Kriteerit ovat tämän julkaisun liitteenä (liite 1).

Ohjauksen laatua tarkastellaan Haaga-Heliassa toisaalta opiskelijan kokemana laatuna ja toisaalta organisaation keräämänä tuloksellisuuden informaationa. Organisaatiotasolla ohjauksen arviointiin saadaan määrällistä tietoa opetushallinnon tilastopalvelusta. Siinä raportoidaan muun muassa suoritettujen tutkintojen määrä, opintojen eteneminen (55 op/vuosi) ja työllistyminen tutkinnon suorittamisen jälkeen. Lisäksi laadun mittareina toimivat opiskelijoiden keskeyttämisten määrä ja opintojen läpäisytahti. Ohjauksen toimivuutta arvioidaan myös ammattikorkea-

koulujen valmistumisvaiheen opiskelijapalautekyselyssä. Lisäksi ohjauksen laatua arvioidaan osana Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen Karvin laatujärjestelmän auditointia sekä koulutusohjelmien itse- ja vertaisarviointia.

Opiskelijan kokemasta ohjauksen laadusta saadaan tietoa vuosittain tehtävästä opiskelijakyselystä sekä eri yhteistyö- ja keskustelufoorumeilla.

Ohjauksesta saatu määrällinen ja laadullinen arviointitieto käsitellään organisaation eri tasoilla (johtoryhmä, yksiköt, koulutukset). Saadun tiedon perusteella päätetään laatua parantavista toimenpiteistä.

Ohjauksen kehittämiseksi työryhmämme ehdottaa seuraavia asioita:

Kehitämme henkilöstön ohjausosaamista.

- Kehitämme pienryhmäohjauksen menetelmiä sekä systematisoimme ja integroimme niitä osaksi ohjausprosesseja.
- Kehitämme erilaisia opintojen suoritustapoja ja viestimme niistä aktiivisesti opiskelijoille.
- Kehitämme työn opinnollistamista sekä yhteistyötä työelämän kanssa.
- Kehitämme vertaisohjausta yhdessä Helgan kanssa.
- Hyödynnämme eri koulutusohjelmissa ja kampuksilla tehtyä ohjauksen kehittämistyötä.
- Tehostamme tiedotus-, neuvonta- ja ohjaustyötä tekevien toimijoiden välistä yhteistyötä.

Kehitämme digitaalista ohjausta ja ohjauksen monikanavaisuutta

- Kehitämme moniammatillisena yhteistyönä opettajien ja omaohjaajien käyttöön työkaluja, jotka edistävät muiden ohjauspalveluiden piiriin ohjaamista (esim. hyvinvointiryhmä, psykiatrinen sairaanhoitaja, opintopsykologi).
- Kehitämme Ohjauksen helpdeskiä.

Kehitämme ohjauksen tuloksellisuuden seurantaa ja siihen tarvittavia työkaluja.

- Päivitämme ohjauksen laatukriteerit sekä systematisoimme ja koordinoimme ohjauksen arviointia ja kehittämistyötä.

Laadimme eri koulutusten/ yksiköiden sekä ylempien ammattikorkeakoulututkin- tojen ja avoimen ammatti- korkeakoulun omat ohjaus- suunnitelmat tämän dokumentin perusteella.

Lähteet

Ammattikorkeakoululaki 932/2014.

Elinikäisen ohjauksen kehittämisen strategiset tavoitteet. Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2011:15.

Haaga-Helia 2016 = Strategia 2016. Luettavissa: www.haaga-helia.fi/fi/haaga-heliasta/haaga-helian-strategia

Haaga-Helia 2011 = Eettiset periaatteet. Luettavissa: Haaga-Helian intranet (rajoitettu pääsy)

Haaga-Helian tutkintosääntö.

Kasurinen, Helena 2011. ”Ohjauksen laatu ja arviointi.” Teoksessa Helena Kasurinen, Erkki Merimaa & Juhani Pirrtimaa (toim.): OPO *Opinto-ohjaajan käsikirja*. Opetushallitus. Oppaat ja käsikirjat 2011:3. Tampere: Tampereen yliopistopaino. 86–95.

Laadunvarmistuksen periaatteet ja suositukset eurooppalaisella korkeakoulutusalueella (ESG) 2015. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus. Painamaton lähde.

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain muuttamisesta 1329/2014.

Opetushallitus 2014 = *Hyvän ohjauksen kriteerit. Hyvän ohjauksen kriteerit perusopetuksen, lukiokoulutukseen ja ammatilliseen koulutukseen*. Opetushallitus. Luettavissa: http://oph.fi/download/158573_hyvan_ohjauksen_kriteerit.pdf

Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014.

Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 1129/2014.

Liite 1.

Hyvän ohjauksen kriteerit toiselle asteelle (mukaillen Opetushallitus 2014)

1. Riittävä ja monipuolinen ohjaus

- Ohjaukseen on varattu resurssia siten, että opiskelijalla on mahdollisuus saada riittävästi monipuolista ja jatkuvaa ohjausta tarpeensa mukaan koko opintojen ajan.
- Jokaisella opiskelijalla on mahdollisuus sekä henkilökohtaiseen että ryhmämuotoiseen ohjaukseen.

2. Aktiivisuuden, osallisuuden ja vastuullisuuden tukeminen

- Ohjaus on toteutettu tavalla, joka vahvistaa opiskelijoiden aktiivisuutta, osallisuutta ja vastuullisuutta omaan elämäänsä ja oppimiseensa liittyvissä prosesseissa ja päätöksenteossa.
- Ohjaus vahvistaa opiskelijan osallisuutta opiskelija- ja oppilaitosyhteisössä sekä kasvattaa yhteiskunnan ja työelämän jäsenyyteen.

3. Ohjaus on yhteistä työtä

- Ohjaus on koulutuksen henkilöstön tavoitteellisesti johdettua yhteistä työtä opetussuunnitelman mukaisesti.
- Tehtävät, roolit, yhteistyömuodot ja työssä oppimisjaksojen ohjaus kuvataan selkeästi ohjaussuunnitelmassa.

4. Osaava ja ammattitaitoinen henkilöstö

- Opinto-ohjaajat ovat tehtäväänsä kelpoisia.
- Henkilöstön tiedot, taidot ja ohjausosaaminen / ohjaus- ja työelämäosaaminen ovat korkeatasoisia ja ajan tasalla.

5. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen

- Opinto-ohjausta kehitetään oppilaitoksen tasa-arvosuunnitelman mukaisesti.
- Ohjaus toteutetaan tavalla, joka edistää opiskelijan luottamusta tasavertaisiin mahdollisuuksiinsa koulutuksessa ja työelämässä.

6. Ohjaussuunnitelma

- Koulutuksen järjestäjällä on ohjaussuunnitelma, joka on tarkennettu oppilaitoskohtaisesti.
- Ohjaussuunnitelmassa on määritelty ohjauksen tavoitteet, toteutus, johtaminen, työnjako, vastuut ja arviointi.
- Suunnitelma on tehty yhteistyössä opiskelijoiden ja sidosryhmien kanssa.
- Ohjaussuunnitelmaa arvioidaan ja päivitetään säännöllisesti.

7. Koulutuksen nivelvaiheet

- Nivelvaiheyhteistyö koulutuksen alku- ja päättövaiheessa sekä muissa siirtymissä on suunniteltua ja toimivaa.
- Oppilaitos/koulutuksen järjestäjä tiedottaa koulutuksesta ja opinnoista monipuolisesti ja tarjoaa mahdollisuuden tutustua eri vaihtoehtoihin.

- Opiskelijoille järjestetään monipuolisia mahdollisuuksia tutustua opiskeluun jatko-opiskelupaikoissa. Opiskelijalla on mahdollisuus sisällyttää opinto-ohjelmaansa jatko-opintoihin liittyviä opintoja (lukio).
- Ohjauksella varmistetaan opiskelijan taidot hankkia tietoa jatko-opinnoista ja työelämästä sekä toimia sähköisissä hakujärjestelmissä.
- Oppilaitoksessa on sovittu ohjauksen käytännöt mahdollisen koulutusalan tai koulutuksen järjestäjän vaihtamiseksi.
- Ohjaus tukee opiskelijan sujuvaa siirtymistä jatko-opintoihin ja/tai työelämään.

8. Ohjaus koulutuksen ja uravalintoihin liittyvien päätösten tukena

- Ohjaus tukee opintojen suorittamista sekä opiskelijan työllistymistä ja/tai sijoittumista jatko-opintoihin.
- Opiskelija laatii henkilökohtaisen oppimis-, opiskelu ja jatkosuunnitelman ohjauksen tuella.
- Ohjaus on toteutettu tavalla, joka tukee opiskelijaa arvioimaan ja kehittämään suunnitelmiaan opintojen edetessä, tukee opiskelijan ammatillista kehittymistä sekä hakeutumista työelämään.
- Ohjaus on toteutettu tavalla, joka tukee opiskelijan aktiivista ja kriittistä tiedonhankintaa.
- Ohjauksessa käsitellään monipuolisesti ja ennakkoluulottomasti vaihtoehtoja opiskelijan omien suunnitelmien ja valintojen tueksi.

9. Työelämätaidot ja työelämään tutustuminen

- Opiskelija tutustuu monipuolisesti työ- ja elinkeinoelämään, alansa työtehtäviin sekä yrittäjyyteen opiskeluaikana. Lukio-opintoihin on mahdollisuus sisällyttää työelämään liittyviä opintoja.
- Opetus ja ohjaus on järjestetty niin, että se tukee opiskelijan työnhakuvalmiuksien ja työelämätaidojen kehittymistä sekä työllistymistä. Ohjauksella varmistetaan opiskelijan monipuolinen oppiminen työssäoppimisjaksoilla ja työelämässä sekä näiden kytkeytyminen opintojen kokonaisuuteen ja ammatilliseen kehittymiseen (ammatillinen koulutus).
- Henkilöstöllä on ajantasainen työelämäosaaminen, aktiiviset kontaktit työelämään sekä mahdollisuus kehittää työelämäosaamistaan.

10. Vuorovaikutteinen yhteistyö ohjauksen tukena

- Kodin ja oppilaitoksen välinen yhteistyö on osallistavaa, suunnitelmallista ja säännöllistä.
- Moniammatillinen ja monialainen yhteistyö on säännöllistä ja suunniteltua.
- Verkosto-, työelämä- ja sidosryhmäyhteistyö on suunniteltua ja aktiivista ja tukee ammatillisessa koulutuksessa opiskelijan työssäoppimista sekä sujuvaa siirtymistä työelämään. Toimijoiden vastuut ovat kaikkien tiedossa.
- Oppilaitoksen yhteistyö korkeakoulujen, yliopistojen ja muiden oppilaitosten kanssa tukee opiskelijan jatko-opintovalmiuksien kehittymistä sekä sujuvaa siirtymistä jatko-opintoihin
- Yhteistyö muiden oppilaitosten kanssa mahdollistaa joustavia opintopolkuja sekä tarvittaessa opiskelijan joustavan siirtymisen oppilaitoksesta toiseen, mikä vähentää negatiivista keskeyttämistä.

11. Ohjauspalveluista tiedottaminen

- Opiskelija ja hänen huoltajansa sekä oppilaitoksen työelämäkumppanit ja sidosryhmät ammatillisessa koulutuksessa saavat ajantasaista tietoa ohjauspalveluista.
- Ohjauksesta tiedotetaan erilaisin menetelmin. Tiedottaminen on aktiivista ja suunniteltua.

12. Hyvän ohjauksen kriteerit osana paikallista laatujärjestelmää

- Hyvän ohjauksen kriteerit ovat osa opetuksen järjestäjän laatu- ja arviointijärjestelmää.
- Kaikki henkilöstön jäsenet ja yhteistyökumppaneiden edustajat ammatillisessa koulutuksessa tuntevat hyvän ohjauksen kriteerit ja toimivat niiden mukaisesti.
- Ohjaustoimintaa arvioidaan säännöllisesti ja suunnitelmallisesti.